

13 lutego 2002

MINISTER KACZMAREK ODPOWIADA

6 grudnia 2001 roku z inicjatywy wiceprzewodniczącego OPZZ Jana Guza odbyło się spotkanie ponad 150 działaczy związkowych z całej Polski z ministrem gospodarki Jackiem Piechotą. Celem spotkania było omówienie funkcjonowania przedsiębiorstw w obecnej sytuacji. Podczas obrad skierowano szereg pytań do ministra. Na pytania obejmujące kompetencje ministra gospodarki, Jacek Piechota osobiście odpowiadał. Pozostałe pytania zostały skierowane do innych resortów. Na niektóre z nich otrzymaliśmy odpowiedź od ministra skarbu państwa Wiesława Kaczmarska.

Kiedy zostanie zakończona prywatyzacja Śląskiej Spółki Cukrowej? (Józef Szymczyk, Federacja ZZ Pracowników Przemysłu Cukrowniczego w Polsce)

Prywatyzacja Śląskiej Spółki Cukrowej to niezwykle skomplikowany proces. W związku z tym odbywały się w Ministerstwie Skarbu Państwa rozmowy z przedstawicielami związków zawodowych i środowisk związanych z uprawą buraków cukrowych, w takim spotkaniu uczestniczył również stawiający pytanie. W związku z tym, że analiza prawna wszystkich aspektów związanych z procedurami prywatyzacji nie została zakończona nie można w tej chwili określić dokładnego terminu zakończenia prywatyzacji Śląskiej Spółki Cukrowej S.A.

Jak długo ciężar nieprzemyślanych decyzji prywatyzacyjnych będzie ponosił cały naród i kiedy zostaną wyciągnięte konsekwencje do winnych tej degeneracji? (Jan Tupta, Międzyzakładowy ZZ "Ogniotrawie" w Skawinie)

Prywatyzacja majątku państwowego jest w uwarunkowaniach Polski, kraju w którym dokonuje się transformacja ustroju gospodarczego, niezbędnym warunkiem rozwoju gospodarczego. Przykład krajów sąsiednich takich jak Ukraina czy Białoruś, gdzie procesy te zostały w znacznym stopniu ograniczone, pokazują, że państwo nie może pozwolić sobie w warunkach rynkowych na pełnienie funkcji właściciela i zarządcy. Procesy prywatyzacyjne w Polsce trwają nieprzerwanie od 1989 r., zdecydowana większość naszej gospodarki to obecnie sektor prywatny, a sektor państwowy kurczy się sukcesywnie. W liczącej tysiące przypadków historii prywatyzacji zdecydowana większość została przeprowadzona skutecznie z korzyściami zarówno dla prywatyzowanych podmiotów jak też dla zatrudnionych – w formie pakietów socjalnych gwarantujących prawa pracowników. Włączanie do negocjacji tzw. pakietów socjalnych oraz nieodpłatne udostępnianie akcji prywatyzowanych podmiotów stanowią bezpośrednią korzyść dla pracowników w przypadku prywatyzacji. Niestety wydaje się, że w trakcie długoterminowego procesu przekształceń pominięto kwestię

powiązania wpływów z prywatyzacji ze zmianami strukturalnymi w gospodarce. Brakowało programów, które pozwoliłyby efektywnie wspierać restrukturyzację kapitałochłonnych sektorów gospodarki lub wspierać rozwój przedsiębiorczości za pomocą środków uzyskiwanych z prywatyzacji, w tym zakresie poprzednie cztery lata to czas stracony. Niestety jest to niezwykle kosztowne zaniechanie. Wiele obecnych kłopotów gospodarczych w tym lawinowy wzrost bezrobocia jest tego pochodną. Konsekwencje wobec winnych tego stanu rzeczy zostały już wyciągnięte przez wyborców w ostatnich wyborach do parlamentu. Ugrupowania odpowiedzialne za ten stan rzeczy znalazły się na politycznym marginesie. Nie zamyka to rzecz jasna drogi do odpowiedzialności poszczególnych osób w przypadku naruszenia prawa. Jeśli takie naruszenia zostaną stwierdzone, sprawom zostanie nadany stosowny bieg, zgodnie z obowiązującym prawem.

Jak długo rząd będzie zwlekał z likwidacją Agencji Prywatyzacji? Kiedy ze spółek Skarbu Państwa zostaną usunięci: prezesi, zarządy, rady nadzorcze reprezentowane przez byłych działaczy AWS, działający na szkodę tych spółek? (Tadeusz Mikołajczyk, Międzyzakładowy ZZ Pracowników "WARS")

Agencja Prywatyzacji ma funkcjonować do dnia 31 III 2002 r. Po tym terminie nastąpi jej likwidacja, zgodnie ze znajdującym się w Sejmie RP projektem ustawy o zmianach w organizacji i funkcjonowaniu centralnych organów administracji rządowej i jednostek im podporządkowanych oraz o zmianie niektórych ustaw. Dotychczasowe działania prywatyzacyjne Agencji nie stanowią uzasadnienia do jej dalszego funkcjonowania. Rozpoczęte i realizowane przez Agencję zadania przejmie i będzie kontynuował minister skarbu państwa. Wszyscy członkowie organów spółek Skarbu państwa działający na ich szkodę, zostaną z nich usunięci, niezwłocznie po zaistnieniu i potwierdzeniu takiego faktu. Spółki Skarbu państwa są bowiem monitorowane na bieżąco i analizowane są wszystkie sygnały docierające do Ministerstwa Skarbu Państwa. Jednocześnie z regułą prowadzonego nadzoru jest, to że okresem sprzyjającym głębszej analizie pracy organów spółek Skarbu Państwa są wiosenno-letnie miesiące roku, w których to odbywa się zazwyczaj zdecydowana większość walnych zgromadzeń, zgromadzeń wspólników oraz kończą się zazwyczaj kadencje organów takich jak zarządy i rady nadzorcze. W tym też okresie można spodziewać się wnikliwej oceny pracy organów spółek Skarbu Państwa i w przypadku niezadowolających wyników, zmian w składach osobowych zarządów i rad nadzorczych.

Co Ministerstwo Skarbu Państwa czyni aby powstrzymać upadek lub wysprzedaż nowoczesnych zakładów mięsnych w Polsce? (Ewa Aleksandrowicz, ZZ Pracowników Przemysłu Mięsnego i Spożywczego w Polsce. Zakłady Mięsne "Mazury" - Elk)

Przemysł mięsny od połowy lat 90-tych cechuje tendencja uprzemysławiania i jego koncentracji, co dokonuje się głównie w drodze rozwijania produkcji przez liderów sektora (grupy kapitałowe), osiąganie standardów przemysłowych przez część firm lokalnych oraz przez ograniczenie działalności małych ubojni i przetworni mięsnych. Wprawdzie produkcja rzeźni lokalnych jest jeszcze wciąż duża, ale coraz trudniej jest konkurować z firmami przemysłowymi, które mają przewagę technologiczną i marketingową. Dużym firmom łatwiej jest spełniać wymagania weterynaryjne, sanitarne, ekologiczne, w zakresie standaryzacji, atestacji oraz stosować nowoczesne systemy kontroli jakości (ISO, HACCP) itp. Zachodzący proces konsolidacji polega między innymi na zakupie i restrukturyzacji przedsiębiorstw będących zazwyczaj w złej kondycji oraz łączeniu się podmiotów między sobą. Podmioty dominujące inwestują w rozwój nowoczesnych technologii, mają uprawnienia eksportowe do UE, Stanów Zjednoczonych i krajów WNP. Analitycy z branży są przekonani, że firmy te w najbliższych latach podzielą między siebie krajowy rynek, a po wprowadzeniu programów odnowy żywca (co realizuje m.in. Farm Food, Animex i Sokołów) zwiększą swój wpływ na kształtowanie się cen żywca i cen detalicznych. Wśród większych polskich spółek publicznych branży mięsnej bez zagranicznego inwestora zostały już tylko Zakłady Mięsne Pozmeat w Poznaniu, do których sprzedania przymierza się już jednak największy akcjonariusz - BRE Bank S.A. Zaś ZM Beef - San S.A. są obecnie w fazie negocjacji z potencjalnymi inwestorami branżowymi.

Na skutek zachodzących zmian, udział lokalnego rynku przetwórstwa mięsnego w 1999 roku obniżył się już do 25%, przy równoczesnym wyodrębnieniu się 4 grup kapitałowych takich jak: Animex, Farm Food, Sokołów i Morliny, które wraz z kilkoma innymi dużymi zakładami mięsnymi kontrolują już około 50% krajowego rynku mięsa, a proces konsolidacji nadal postępuje i dochodzi do kolejnych fuzji spółek branży mięsnej na rynku polskim.

Sektor przetwórstwa mięsa jest prawie całkowicie prywatyzowany. Instytut Ekonomii Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej podaje, że udział przedsiębiorstw państwowych w obrotach sektora wynosi mniej niż 5% i będzie się obniżał. Wśród firm branży mięsnej, w których 100% udział ma Skarb Państwa pozostało jedynie cztery spółki i jedno przedsiębiorstwo państwowe (PMB Białystok, ZM Dębica, ZM Grudziądz, ZM "Łmeat - Łuków" oraz ZM w Płocku). Zakładów z mniejszościowym udziałem Skarbu Państwa jest nieco więcej. Niektóre z nich wchodzi w skład znaczących na polskim rynku grup kapitałowych.

Proces prywatyzacji przemysłu mięsnego prowadzony jest już od początku lat 90-tych i znajduje się w końcowej fazie. W prywatyzacji tego sektora stosowano wszystkie ścieżki przekształceń własnościowych, ale dla jego obecnej struktury podstawowe znaczenie miało wejście kilku spółek na giełdę papierów wartościowych oraz udział inwestorów strategicznych, głównie krajowych. Z czasem znacząco wzrosła rola inwestorów zagranicznych. Spodziewane są dalsze inwestycje zagraniczne w tym sektorze. Nakłady

inwestycyjne w przemyśle mięsnym przekraczają już ok. 150 mln USD rocznie. Rentowność przemysłu mięsnego - podobnie jak innych kierunków przetwórstwa rolno-spożywczego jest niska. Najlepsze firmy tego sektora osiągają zyski po opodatkowaniu na poziomie 0,5-1,5% wartości przychodów. Wysokie zyski przemysł ten osiągał tylko w latach 1989-1991. Przez następne cztery lata rentowność przetwórstwa mięsnego była ujemna. Dopiero w 1996 roku przemysł mięsny odzyskał zdolność generowania zysków, osiągając rentowność na poziomie 0,4-1,0% wartości przychodów. Jednakże po upadku eksportu na rynki wschodnie, przemysł ten znów stracił zdolność osiągania zysków i obecnie znajduje się on w fazie odzyskiwania utraconych pozycji. W trudnej sytuacji są te przedsiębiorstwa o rodowodzie państwowym, które opóźniły przekształcenie i nie modernizowały swojego potencjału wytwórczego oraz te firmy z nowych prywatnych inwestycji, które ze względu na stan wyposażenia nie są konkurencyjne pod względem jakościowym. Należy podkreślić, że przedsiębiorstwa, których wyłącznym właścicielem lub głównym udziałowcem jest Skarb Państwa znajdują się w szczególnie ciężkiej sytuacji gdyż nie mogą one liczyć na wsparcie finansowe ze strony Skarbu Państwa a w celu zapewnienia dalszego istnienia i rozwoju tych firm konieczne są znaczne nakłady finansowe (inwestycje strukturalne, rozwój sieci sprzedaży, marketing itp.), które w obecnym stanie prawnym (ograniczenie wynikające z ustawy o pomocy publicznej, stan budżetu państwa) mogą być poniesione wyłącznie przez podmioty prywatne.

Nawet w przypadku przedsiębiorstw, których sytuacja ekonomiczna obecnie nie jest zła dalszy brak dostatecznych nakładów inwestycyjnych skutkować będzie stopniową utratą przez nie rynków na rzecz szybciej rozwijających się podmiotów, stopniową marginalizacją, a w konsekwencji likwidacją bądź upadłością.

Funkcjonowanie i prywatyzacja przedsiębiorstw branży mięsnej wiążą się z następującymi problemami:

- 1) niska rentowność branży - zbyt długi okres odzyskiwania kapitału, 2) znaczne zapotrzebowanie na kapitał w związku z koniecznością dokonywania szeregu poważnych inwestycji wiążących się z zaostrzeniem norm sanitarno-weterynaryjnych oraz dostosowanie się do norm UE, 3) wysoki poziom zatrudnienia co przy wysokim poziomie uzwiązkowienia utrudnia racjonalizację zatrudnienia z czym wiąże się bardzo wysokie koszty, 4) trudna sytuacja ekonomiczna spółek branży mięsnej - coraz częściej zachodzi konieczność poprzedzenia procesu prywatyzacji długotrwałymi i kosztownymi działaniami restrukturyzacyjnymi - Ministerstwo Skarbu Państwa nie dysponuje odpowiednimi funduszami, 5) nadprodukcja oraz wysoki poziom niewykorzystanych mocy produkcyjnych - inwestorzy obecni na rynku nie potrzebują podwyższania swoich mocy produkcyjnych ale szukają raczej sposobu na eliminację konkurencji w celu przejęcia jej rynków zbytu, 6) wewnętrzne procesy naprawcze i restrukturyzacyjne prowadzone obecnie przez wszystkie grupy kapitałowe branży mięsnej dominujące na rynku sprawiają, że nie wykazują one większego zainteresowania procesami prywatyzacyjnymi, 7) mając powyższe na względzie podnieść należy, iż w chwili obecnej podstawowym problemem jest coraz większa trudność ze znalezieniem rzetelnych podmiotów zainteresowanych inwestowaniem w tę gałąź gospodarki.